

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТА
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

23 червня 2021 р.

Херсон 2021

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
факультету економіки, бізнес-аналітики та підприємництва
Херсонського національного технічного університету,
протокол № 7 від 30 червня 2021 р.

Актуальні проблеми розвитку фінансової системи України в умовах інтеграційних та глобалізаційних процесів: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Херсон, 23 червня 2021 р.). Херсон : ХНТУ, 2021. 252 с.

Організаційний комітет

Голова: Сідельникова Л.П. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ.

Заступник голови: Новосьолова О.С. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ.

Члени організаційного комітету:

Волкова О.В. – к.е.н., доцент, декан факультету економіки, бізнес-аналітики та підприємництва ХНТУ; **Бездітко Ю.М.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ; **Остапенко А.С.** – к.т.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ; **Посаднєва О.М.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ; **Сисоєнко І.А.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ; **Чижова Т.В.** – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ.

Технічний секретар конференції: Осадча Т.Ю. – старший лаборант кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ.

Збірник містить матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку фінансової системи України в умовах інтеграційних та глобалізаційних процесів», що відбулася 23 червня 2021 року на базі Херсонського національного технічного університету.

Видання розраховане на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів закладів вищої освіти.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори наданих матеріалів.

Висловлені у тезах доповідей думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ...	8
Алекберов М. К., Тофанюк О. В. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ І УКРАЇНИ	8
Бородіна О. А. СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОНЦЕПТ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ	11
Budiakova O. STATE POLICY ON A NUMBER SOCIO-ECONOMIC REFORMS	14
Гасанова А. З., Гребенікова О. В. АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ У РЕГІОНАХ АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ	17
Діордієв В. О., Буюклі-Таран Т. П., Лисюк В. М. РИНКОВА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ	20
Мацедонська Н. В. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ НА РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: НЕДОЛІКИ РОЗПОДІЛУ	24
Назукова Н. М. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ ТА ВІДПОВІДНЕ ЗБІЛЬШЕННЯ ФІСКАЛЬНОГО ПРОСТОРУ	27
Панфілова Т. О. РИЗИКИ БОРГОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ: ГЛОБАЛЬНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТИ	31
Платунова Т. С., Сідельникова Л. П. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИРІВНЮВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ТЕРИТОРІЙ	34
Попова О. Л. ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ЄС ДЛЯ ЗЕЛЕНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ТРЕТІХ КРАЇНАХ	37
Процак Ю. Р., Сідельникова Л. П. МОНІТОРИНГ ПОДАТКОВИХ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	41
Руденко В. В. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	44
Рязанова Н. О. ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В БЮДЖЕТНОМУ ПРОЦЕСІ	47
Татарінова В. С., Сідельникова Л. П. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	50
Ушенко В. О., Шибасєва Н. В. СВІТОВІ ВЕКТОРИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	53

Фаталізаде Ф., Тофанюк О.В. ГРУПУВАННЯ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ ВІДНОСНО СТРУКТУРИ ДЕРЖАВНИХ ФУНКЦІЙ	56
Цегельна А. С., Новосьолова О. С. ФІСКАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА ПОГАШЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ	59
Ященко О. М., Новосьолова О. С. ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: РИЗИКИ ТА НАСЛІДКИ НАКОПИЧЕННЯ	62
СЕКЦІЯ 2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА СТРАТЕГІЯ ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	65
Блищик Т. Л., Сідельникова Л. П. ВПЛИВ ПОДАТКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ	65
Бутко Н. В. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ	68
Губіна Ю. І., Сідельникова Л. П. НЕПРЯМІ ПОДАТКИ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ	71
Карпик Б. Є., Поліщук В. Г. ОСОБЛИВОСТІ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА»	74
Ковтунович Н. Л., Шкуренко Н. Г. ОСНОВНІ ЗАСАДИ КОЦЕПЦІЇ ВИНИ ПЛАТНИКА ПОДАТКІВ	77
Ласкава Н. В., Чижова Т. В. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	80
Нуратдінов Т., Калінеску Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В ТУРКМЕНІСТАНІ ТА УКРАЇНІ	83
Поліщук О. Ю. ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ	86
Рибіцька Я. М., Чижова Т. В. ВПЛИВ СПРАВЛЯННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА	89
Струк Ж. О. ОСОБЛИВОСТІ СТЯГНЕННЯ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ	92
Татенко Н. Ю., Заремба О. О. КОНЦЕПЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ Е-АУДИТУ ЯК ПУНКТ ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	95
СЕКЦІЯ 3. ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	98
Вознюк А. В., Остапенко А. С. МОНІТОРИНГ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	98
Демчук М. О., Посаднева О. М. СУТНІСТЬ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ	101

Дзеньків А. П., Зомчак Л. М. ІЄРАРХІЧНА КЛАСТЕРИЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	104
Дроб'язко В. В., Утенкова К. О. НЕОБХІДНІСТЬ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ	107
Дудинець Л. А. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ КРИПТОВАЛЮТ	110
Дучинська Н. І., Осаул А. О. БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ НАГРОМАДЖЕННЯ КАПІТАЛУ	113
Жмай О. В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СВДС В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	116
Коваленко Т. Е., Крилова О. В. СТРУКТУРНІ ЗМІНИ НА ГЛОБАЛЬНОМУ РИНКУ ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ	119
Курганська М. Г., Утенкова К. О. ЗНАЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БАНКАХ УКРАЇНИ	122
Лукашук М. В. БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ	125
Станіславський В. О., Сідельникова Л. П. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ АТ «МЕГАБАНК»	128
Східницька Г. В. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ОПЕРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ	131
Цибух А. О., Сідельникова Л. П. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ «МЕГАБАНК»	134
Чепель О. І., Бездітко Ю. М. ОЦІНОЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СТАНУ ЗАГАЛЬНИХ АКТИВІВ БАНКІВ УКРАЇНИ	137
Штефан Л. Б. ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ МОДЕЛІ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	140
Ющук С. С., Остапенко А. С. ОЦІНКА ДОХОДНОСТІ ОПЕРАЦІЙНИХ СЕГМЕНТІВ АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ» У 2018-2020 РОКАХ ...	143
СЕКЦІЯ 4. СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОБРОБУТУ СУСПІЛЬСТВА	146
Клевцова Н. В., Романенко К. М. РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО СТРАХУВАННЯ І ЙОГО ВПЛИВ НА ДОБРОБУТ СУСПІЛЬСТВА	146
Пастушок Г. О., Байрачна Г. С. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ІПОТЕЧНОГО СТРАХУВАННЯ	149
Прокопчук О. Т. ЗАКОНОДАВЧІ НОВАЦІЇ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	152
Український М. М., Волошенко С. В. СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ ТА ЙОГО РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОБРОБУТУ СУСПІЛЬСТВА	155
СЕКЦІЯ 5. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	158
Бережна В. С., Столярчук Г. В. МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ	

БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ ГАЛУЗІ	158
Букай Т. Д., Волкова О. В. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПП «ТАВРІЙСЬКА АГРО-ТОРГОВЕЛЬНА КОМПАНІЯ»	161
Варбанец М. А., Шандова Н. В. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	164
Гернего Ю. О., Диба М. І. ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	167
Гузенко О. П. ОКРЕСЛЕННЯ ПРОБЛЕМ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМЦЯ	170
Гузік С. І., Сисоєнко І. А. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУ ПІДПРИЄМСТВА	173
Дімова А. В., Педько І. А. РОЛЬ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ФІНАНСОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	176
Дмитрів Б. Ю., Волощук Ю. О. ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ	179
Кадала В. В. ОСУЧАСНЕННЯ ПИТАНЬ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ	182
Кащена Н. Б., Горошанська О. О. ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ТА РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	185
Керімов П. О. ПЕРСПЕКТИВИ САМОФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	188
Кубанов Р. А. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА: ВСТУП ДО ПРОБЛЕМИ	191
Лі Гуаньнань, Пашкевич М. С. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	194
Мороз А. С., Новосьолова О. С. АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	197
Назаренко К. О., Волкова О. В. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ТА ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА	200
Нікішина О. В. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ВІДТВОРЮВАЛЬНО-ЛОГІСТИЧНОГО РОЗВИТКУ ЛАНЦЮГА РИНКУ ЗЕРНОВИХ І ХЛІБНИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ	203
Ніколайчук Т. О., Хумарова Н. І. ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПОСЛУГ ВРАЖЕНЬ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФІСКАЛЬНІ АСПЕКТИ	206
Оліферук С. Л. ФОРМУВАННЯ ГРУПІ ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА КОМПЛЕКСНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИТРАТ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ	209

Прокопенко К. О. ФІНАНСОВИЙ СТАН АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ	212
Рачинська А. А., Остапенко А. С. МОНІТОРИНГ РЕСУРСНИХ ПОКАЗНИКІВ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	215
Романко О. П. ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА ...	218
Талавіра Є. В. ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО РОЛЬ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	221
Татенко М. Ю., Заремба О. О. КАДРОВИЙ АУДИТ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	224
Удова Л. О. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ	227
Федірко Н. О., Ковтун Г. І. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УКРАЇНІ	230
Чобіток В. І. ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ УПРАВЛІННЯ АДАПТАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	233
Шумаков Д. Д., Васильчук І. П. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ FİNTECH ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	236
Щікінова А. О., Ліхоносова Г. С. ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	239
Яковлева Ю. Ю., Бабан Т. О. ДИНАМІКА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	242
Яценко О. В. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКОЮ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕЛЕМЕНТОМ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ	245
Яцков Ю. В., Остапенко А. С. ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	249

Поліщук О. Ю.,

к.е.н., доцент кафедри менеджменту,

Рівненський державний гуманітарний університет

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ

Як відомо, доходи громадян в тому числі і заробітна плата, є концентрованим вираженням ефективності економіки і соціальної політики держави, яка, в свою чергу, повинна, поряд із стабілізаційними заходами, здійснювати рішучі кроки у сферах: структурних реформ; грошово-кредитної політики; фіскальної політики; соціального захисту.

Проте, в Україні переваги поєднання окремих методів державного регулювання використовуються вкрай незадовільно. Це підтверджується тим, що за роки реформ економічна політика втратила соціальні орієнтири. Заробітна плата перестала відігравати роль основного джерела доходу. Разом з тим, від низької заробітної плати та пенсій страждають не лише конкретні люди. Незрівнянно більші збитки несе економіка в цілому, оскільки результатом такої політики стає падіння внутрішнього платоспроможного попиту [1, с. 107].

Так, в роки реформ основна проблема полягала у невідповідності між жорсткою грошово-кредитною політикою НБУ та м'якими бюджетними обмеженнями, яких дотримувався уряд. Однією з найбільших проблем української економіки стала її «тінізація». У 1992-1996 рр. підприємствам, з одного боку, було надано свободу у формуванні цінової політики, а з іншого – нав'язано жорсткий контроль над політикою оплати праці через високе оподаткування. За оцінками різних джерел в тіні знаходилось від 30 до 60% сфери оплати праці, що призводить до зменшення наповнення бюджету [2, с. 94].

Загальновідомо, що основним обов'язковим платежем, що утримується із заробітної плати найманих працівників, є податок на доходи фізичних осіб. За період незалежності України його стягнення здійснювалося за двома схемами:

1) прогресивне оподаткування (до 2003 року включно), 2) пропорційне оподаткування (з 2004 року й до теперішнього часу).

Виходячи з цього Верховною Радою України постійно здійснювались заходи для послаблення тінізації доходів. Так, наприклад, ще в 2004 році було прийнято рішення – ввести єдину ставку оподаткування доходів фізичних осіб у розмірі 13%. Проте вже з 1 січня 2007 року, було прийняте рішення про підвищення ставки податку з доходів фізичних осіб до рівня 15%. На сьогоднішній день (у 2021 році), ставка податку вже досягнула рівня 18%. І це при тому, що ми маємо і так високий рівень податків на заробітну плату, які, в свою чергу, збільшують видатки на робочу силу, що впливає на ринок праці та стимулює розвиток тіньової економіки. До того ж, податок з доходів фізичних осіб залишається третім великим джерелом доходів зведеного бюджету, після податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість. Він забезпечує близько 1/5 всіх податкових доходів [1, с. 112].

Загалом, таке високе навантаження на заробітну плату призводить не тільки до інфляційного тиску на економіку, а й створює загрозу макроекономічній стабільності. Адже за міжнародними стандартами на сьогодні частка податкових надходжень у ВВП України і без того вже висока.

До того ж однією з негативних рис вітчизняної системи оподаткування фізичних осіб є її фіскальна спрямованість, що не дозволяє в повній мірі здійснювати ефективний перерозподіл доходів між різним верствами населення, досягати соціальної справедливості у питанні доступу до суспільних благ та змістити акцент від прямої державної соціальної підтримки, що надається за ознакою нужденності, у бік мотивування низькооплачуваних працівників через відповідні стимули у стягуванні податків на доходи від зайнятості.

Незважаючи на те, що сучасне податкове законодавство після ухвалення Податкового кодексу у 2010 р. та реалізації окремих положень Концепції реформування податкової системи України формально застосовує сучасні інструменти оподаткування фізичних осіб (податкові знижки, податкові

соціальні пільги) функція перерозподілу доходів населення через цей вид оподаткування залишається не реалізованою.

Натомість, експерти Світового банку вважають, що виправити ситуацію можливо, якщо зосередити політику у сфері податків на зниженні деяких податкових ставок, розширенні бази їхнього стягування і поліпшенні податкового адміністрування. У результаті ми повинні прийти до такої податкової системи, в якій податкове навантаження на економіку впаде на кілька відсоткових пунктів ВВП, більшу частину надходжень забезпечуватимуть непрямі податки, а сплачувати їх буде простіше.

А між тим, ще в 1970-1980-х роках американський економіст Артур Лаффер розробив концепцію залежності податкових надходжень від розміру ставок, об'єктивність якої не раз підтверджена практикою, що оптимальна ставка сукупних зарплатних відрахувань (і роботодавців, і найманих працівників) дорівнює 30-35%, за ставки 50% податки платять, але податкова база не зростає, а за ставки 70%, як в Україні, бізнес іде в тінь [1, с. 132].

Таким чином, на нашу думку, змінити ситуацію може лише або подальше зниження податкового навантаження на заробітну плату і спрощення адміністрування податків, або ж, навпаки, підвищення реальних заробітних плат до європейського рівня.

Література

1. Поліщук О. Ю. Заробітна плата в умовах ринкової трансформації економіки України: дис. канд. екон. наук: 08.00.01/ Нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2013. 271 с.
2. Поліщук О. Ю. Формування заробітної плати в умовах трансформаційної економіки України : монографія. Рівне : ТМ «Доцент», 2014. 200 с.